

грађанске и правне државе. Отуда став да „увођење уставних судова означава крај ауторитарног режима и почетак нове демократије“ оправдава постојање уставног судства у свету и код нас.

Пут до данашњег општеприхваћеног уставног судства у свету није био нимало лак, негде мање, негде више. Постоји одређена бојазност да контрола уставности представља узнемирујући елеменат у моделу демократије која без властите демократске легитимације није спојива са принципом народног суверенитета. Међутим, супротно, да би се једна држава могла назвати демократском и правном није довољно само донети устав, већ је потребно обезбедити његово остваривање и контролу његове имплементације. Само на тај начин устав добија свој смисао и постаје права брана против самовоље и арбитарности. Поштовањем устава обезбеђује се правна сигурност, стабилност система и гради се поверење у држави.

Исто тако, дугогодишња искуства у функционисању уставних судова у свету потврдила су неопходност њиховог постојања као специфичних, независних, самосталних органа. У свету је данас раширено мишљење да је то најефикаснији систем заштите уставности, из разлога што су изградња и одржавање демократије перманентни изазови који тражи пуну посвећеност, што није уопште лак задатак, и зато што централизована контрола уставности у једном органу, са једне стране, доводи до његове специјализације у том домену, а са друге стране, повећава правну сигурност због јединственог тумачења устава и закона.

Поштоване даме и господо,

Говорећи о улози и значају уставног судства на овим просторима не можемо а да не споменемо период од 1945. године до осамостаљења данашњих и независних република, тј. период бивше СФРЈ. Доношењем савезног и републичких устава 1963. године, тадашња СФРЈ је била прва социјалистичка земља која је у свој правни систем установила уставни суд. Мотив увођења уставног суда био је да осигура ефикаснију заштиту начела уставности. У периоду социјализма Уставни суд је утврдио темеље уставносудске праксе у земљи и у региону и уздигао своју независну позицију изнад политичких центара моћи, иако се радило о једном затвореном централизованом политичком систему.

Међутим, у периоду после осамостаљења, уставни су се судови суочили с још једним великим изазовом – да учествују у изградњи и спровођењу једног новог правног система, тумачењем уставних норми. Уставни судови су одиграли значајну улогу у консолидовању демократије, успостављању владавине права и обезбеђивању правне сигурности, потврдивши значај уставносудске заштите. То није било нимало лако, имајући у виду да се један правни систем замењивао новим, да су се доносили нови закони и остали акти за операционализацију уставних норми. У изградњу правне државе били су укључени и државни органи и